

Dato: 31. januar 2025
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Cecilie Brandt Opstrup
Sagsnr.: 2024-08982
Dok.: 3578200

Forslag

til

Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service
(Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Fami-
lieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værge-
mål m.v.)

Justitsministeriet

§ 1

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1122 af 28. maj 2021, som ændret ved § 4 i lov nr. 569 af 10. maj 2022 og § 5 i lov nr. 1553 af 12. december 2023 foretages følgende ændringer:

1. I § 11 indsættes som 2. pkt.:

»Værgen skal være egnet til at varetage hvervet.«

2. I § 11 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* En værge må ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Hvis særlige forhold tilsiger det, kan der ske beskikkelse i op til 75 værgemål.

3. I § 12 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger.«

4. I § 16, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Familiere retshuset kan endvidere uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en erklæring efter § 17 a bringes til ophør som følge af, at Familiere retshuset konstaterer, at betingelserne for varetagelse af personlige anliggender m.v. ikke længere er tilstede.«

5. Efter § 17 indsættes før overskriften før § 18:

»**Erklæring om varetagelse af personlige anliggender mv.**

§ 17 a. Familiere retshuset udsteder på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven en attest, der giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, uden værgemålsbeskikkelse. Erklæringen skal vedlægges en straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til at varetage sine anliggender.

§ 17 b. Familiere retshuset fører tilsyn med den, der på baggrund af en attest efter § 17 a har adgang til at varetage personlige anliggender mv.

Stk. 2. Bliver Familiere retshuset gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride imod interesserne for den, hvis anliggender varetages, kan Familiere retshuset tilbagekalde attesten.

Stk. 3. Den, der har fået udstedt en attest skal efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet.

Stk. 4. Familiere retshuset kan i øvrigt indhente oplysninger, i det omfang det er nødvendigt for at varetage tilsynet.«

6. § 18 affattes således:

»**§ 18.** En anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne skal så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring om den pågældendes helbred. Retten eller Familiere retshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt.

Stk. 2. Har den pågældende bopæl på en institution, skal ansøgningen så vidt muligt vedlægges en erklæring fra denne institution.

Stk. 3. Familiere retshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Stk. 4. Familieretshuset eller retten har til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysningerne.«

7. I § 21, *stk. 2*, udgår »§ 18, *stk. 2* og 3,«

8. I § 22 a, *1. pkt.*, indsættes efter »kan«: »inden fire uger fra afgørelsestidspunktet«.

9. § 25, *stk. 1*, ophæves.

Stk. 2 og 3 bliver herefter *stk. 1* og 2.

10. I § 25, *stk. 2*, der bliver *stk. 1*, indsættes efter »skal sørge for, at«: »formuen og«, og *3. pkt.* ophæves.

11. I § 30 ændres », jf. § 25, *stk. 2*, og formuen, jf. § 39« til »og formuen, jf. § 25, *stk. 1*«.

12. I § 31 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Det samme gælder den, der efter § 17 a har adgang til at varetage personlige anliggender m.v.«

13. Efter § 31 indsættes før overskriften før § 32:

»Sanktioner

§ 31 a. Den værge, der misbruger sin stilling, straffes med bøde. Det samme gælder den, der efter § 17 a har adgang til at varetage personlige anliggender mv.«.

14. I § 32, *stk. 1, 2. pkt.*, udgår », der fastsættes af Familieretshuset,«.

15. I § 37 og § 38 ændres »§ 36 og § 39« til »og § 36«.

16. § 39 ophæves.

Social- og Boligministeriet

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, som ændret ved § 3 i lov nr. 1699 af 30. december 2024 og § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 136 e, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »en værge«: »eller hvis nære pårørende har adgang til at varetage personlige anliggender mv. på baggrund af en attest«, og efter »kan værgen« indsættes: »eller den nære pårørende med attest«.
2. I § 136 e, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »dennes fremtidsfuldmægtige«: », dennes nære pårørende med attest«.
3. I § 136 e, stk. 4, indsættes efter »dennes fremtidsfuldmægtige«: », dennes nære pårørende med attest«.
4. I § 136 e, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »fremtidsfuldmægtige«: », dennes nære pårørende med attest«.
5. I § 136 e, stk. 5, 3. pkt., indsættes efter »fremtidsfuldmægtigen«: », den nære pårørende med attest«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Stk. 2. Værger, der ved lovens ikrafttræden er beskikket i flere værgemål end 75, kan i en overgangsperiode have mere end 75 beskikkelser.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget
Almindelige bemærkninger

Indhold

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
  - 2.1. Beskikkelse af værger
    - 2.1.1. Gældende ret
    - 2.1.2. Justitsministeriets og Social- og Boligministeriets overvejelser
      - 2.1.2.1. Varetagelse af personlige anliggender mv.
      - 2.1.2.2. Egnethed
      - 2.1.2.3. Øvre grænse for antal værgemål
      - 2.1.2.4. Sagens oplysning
    - 2.1.3. Den foreslåede ordning
      - 2.1.3.1. Varetagelse af personlige anliggender mv.
      - 2.1.3.2. Egnethed
      - 2.1.3.3. Øvre grænse for antal værgemål
      - 2.1.3.4. Sagens oplysning
  - 2.2. Afbeskikkelse af værge
    - 2.2.1. Gældende ret
    - 2.2.2. Justitsministeriets overvejelser
    - 2.2.3. Den foreslåede ordning
  - 2.3. Straf
    - 2.3.1. Gældende ret
    - 2.3.2. Justitsministeriets overvejelser
    - 2.3.3. Den foreslåede ordning
  - 2.4. Indtægt og formue
    - 2.4.1. Gældende ret
    - 2.4.2. Justitsministeriets overvejelser
      - 2.4.2.1. Bevarelse af formuen

- 2.4.2.2. Formue og indtægter
- 2.4.3. Den foreslåede ordning
  - 2.4.3.1. Bevarelse af formuen
  - 2.4.3.2. Forbrug af formue og indtægt
- 2.5. Klagefrist
  - 2.5.1. Gældende ret
  - 2.5.2. Justitsministeriets overvejelser
  - 2.5.3. Den foreslåede ordning
- 2.6. Vederlag
  - 2.6.1. Gældende ret
  - 2.6.2. Justitsministeriets overvejelser
  - 2.6.3. Den foreslåede ordning
- 3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne
- 6. Klimamæssige konsekvenser
- 7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
- 8. Forholdet til EU-retten
- 9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Dette lovforslag fremsættes i lyset af Civilstyrelsens redegørelse vedrørende faste værger af 12. januar 2024, hvor det bl.a. fremgår, at Familieretshuset af ressourcemæssige årsager alene er i stand til at behandle de allermest akutte sager om etablering af værgemål og de sager, hvor der er lovbestemte frister. Det fremgår desuden af redegørelsen, at Familieretshuset den 20. december 2023 i Familieretshusets rapport om faste værger for 2022 har oplyst Civilstyrelsen, at sagsbehandlingstiden i sager om f.eks. frigivelse af midler og forbrug af formue er op til 2½ år.

Der foreslås en række justeringer af værgemålsloven, ligesom der samtidig foreslås en række ændringer af værgemålsbekendtgørelsen og sagsbehandlingsbekendtgørelsen.

Som de mest centrale ændringer foreslås det for det første, at der indføres en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage. Dette skal sikre, at værgeren har det fornødne kendskab til de personer, som værgeren har under værgemål.

Som det andet foreslås det, at der etableres en ny, mere simpel kategori, som kan give adgang til at bistå med personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, for personer, der har behov for bistand hertil, uden at dette kræver beskikkelse af værgemål, men alene en udstedt attest fra Familieretshuset. Der lægges i den forbindelse op til, at Familieretshuset får et ”hvilende” tilsyn med den pågældende pårørende, således at Familieretshuset først indleder en tilsynssag, når Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride imod interesserne for den, hvis anliggender varetages.

For det tredje foreslås det, at værgemålslovens krav om, at værgeren skal sørge for, at formuen bevares, udgår. Dette erstattes af et krav om, at formuen skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Samtidig foreslås kravet om, at ethvert formueforbrug skal godkendes af Familieretshuset, ophævet. Dette vil samlet betyde, at der etableres en videre adgang til at bruge af formuen.

Som det fjerde foreslås det, at en værge, der misbruger sit hverv, skal kunne sanktioneres med bøde. Det samme gælder den, der på baggrund af en attest

har adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Dette har til formål at virke afskrækkende og dermed mindske risikoen for misbrug og snyd.

Samtidig med nærværende lovforslag vil der blive lagt op til en række ændringer af bekendtgørelse nr. 1444 af 13. december 2013 om værgemål (værgemålsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 246 af 12. marts 2019, herunder foreslås bl.a., at antallet af dispositioner, der kræver forudgående myndighedsgodkendelse, reduceres.

Der vil desuden blive lagt op til at ændre bestemmelserne om vederlag for værger i bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgens vederlag m.v. (sagsbehandlingsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 975 af 29. september 2011 og bekendtgørelse nr. 766 af 24. juni 2013.

Disse administrative ændringer forventes at lette Familieretshusets administration af området og dermed bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Beskikkelse af værger

2.1.1. Gældende ret

Det fremgår af værgemålslovens § 5, stk. 1, at der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det.

Efter stk. 2 kan der endvidere iværksættes værgemål for den, der på grund af sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at varetage sine økonomiske anliggender, og som selv ansøger herom, hvis der er behov for det i stedet for samværgemål efter § 7.

Efter værgemålslovens § 5, stk. 3, kan værgemål begrænses til at angå økonomiske forhold, herunder bestemte aktiver eller anliggender. Det kan også begrænses til at angå personlige forhold, herunder bestemte personlige anliggender.

Værgemål angående økonomiske forhold efter § 5 kan suppleres med fratagelsen af den pågældendes retlige handleevne. Det fremgår af værgemålslovens § 6, stk. 1, at i forbindelse med værgemål efter § 5, der omfatter

økonomiske forhold, kan den retlige handleevne fratages, hvis dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt, eller for at hindre økonomisk udnyttelse. Fratagelsen af den retlige handleevne kan begrænses til at angå bestemte aktiver. Det er ikke muligt at fratage den retlige handleevne for personlige anliggender.

Det følger af værgemålslovens § 7, stk. 1, at der kan iværksættes samværsmål for den, der på grund af uerfarenhed, svækket helbred eller anden lignende tilstand har behov for hjælp til at administrere sin formue eller varetage andre økonomiske anliggender, og som selv ansøger herom.

Det fremgår af værgemålslovens § 11, at der i forbindelse med afgørelser om værgemål skal beskikkes en værge. Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvilke krav en person skal opfylde for at blive beskikket som værge. Det følger dog af § 12, stk. 1, at beskikkelsen fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet.

Af bemærkningerne til § 11 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2466, fremgår det, at spørgsmålet om, hvem der skal udpeges som værge, altid må bero på en konkret vurdering og afhænger af, hvad formålet med værgemålet er. Det skal bl.a. tillægges betydning, om værgen skal varetage personlige eller økonomiske anliggender. Størrelsen og sammensætningen af formuen skal også indgå i overvejelserne. Der skal desuden lægges betydelig vægt på, hvad den, der skal under værgemål, ønsker. Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.3.2 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2436.

Familieretshuset foretager i dag en egnethedsvurdering af de relevante værgeforslag. Efter Familieretshusets praksis i sager om beskikkelse af pårørende værger i vedvarende økonomiske værgemål indhentes bl.a. straffeattest til offentlig brug. Derudover inddrages oplysninger, som Familieretshuset er kommet i besiddelse af under sagens behandling, såsom oplysninger fra kommune, pårørende eller andre. Det kan eksempelvis være oplysninger om, at en pårørendes hidtidige assistance i forbindelse med økonomien ikke har fungeret eller været tilstrækkelig, eller om, at der tidligere har været mistanke om misbrug af personens midler.

Familieretshuset inddrager desuden eventuelle oplysninger fra andre, der i øvrigt vurderes at kunne have betydning for varetagelsen af hvervet.

Under sagens behandling vejleder Familieretshuset om værgens opgaver og forpligtelser, herunder regnskabsforpligtelsen.

Efter værgemålslovens § 16, stk. 1, kan anmodning om værgemål eller om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. § 5-10, bl.a. fremsættes af den pågældende selv, dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre.

Efter § 16, stk. 2, kan Familieretshuset uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 (ændring) og § 10 (ophævelse), samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Familieretshuset kan uden anmodning endvidere indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.

I de situationer, hvor der ikke er en pårørende, der er uenighed mellem pårørende, eller disse ikke ønsker eller findes egnede til at påtage sig hvervet, udpeges en fast værge blandt Familieretshusets faste værger. I sagsbehandlingsbekendtgørelsens 3. kapitel findes reglerne om faste værger.

Efter værgemålslovens § 18, stk. 1, sørger Familieretshuset eller retten for sagens oplysning. Familieretshuset eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6, jf. § 18, stk. 2, 1. pkt. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt, jf. stk. 2, 2. pkt. Efter værgemålslovens § 18, stk. 3, indhenter Familieretshuset eller retten, hvis den pågældende har bopæl på en institution, endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt. Efter stk. 4 kan Familieretshuset eller retten afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen. Udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemålssager betales efter stk. 5 af den myndighed, der skal afgøre sagen. Efter stk. 6 har Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Det følger af værgemålslovens § 31, at tilsidesætter værgerne sine forpligtelser, er værgerne erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, fremgår det, at Familieretshuset efter ansøgning antager et antal personer (faste værger), der er villige til at lade sig beskikke som værger. Antallet af faste værger fastlægges af Familieretshuset på grundlag af en vurdering af behovet.

Det fremgår af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 10, at antagelse som fast værge medfører pligt til at lade sig beskikke som værge i de værgemål, som Familieretshuset tildeler den pågældende. Familieretshuset kan, når der foreligger særlige grunde, efter anmodning fra en fast værge undlade at beskikke denne.

Hverken værgemålsloven eller sagsbehandlingsbekendtgørelsen fastsætter øvre grænser for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage.

Det fremgår af lov om social service (herefter serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 med senere ændringer, § 136 e, at personalet som led i omsorgen kan anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. § 128 b, for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen.

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 2, at for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgerne modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Ifølge § 136 e, stk. 3, er anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. stk. 1 og 2. Der skal derfor ikke ske registrering og indberetning efter § 135 a.

Ifølge § 136 e, stk. 4, skal den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Det følger af § 136 e, stk. 5, at modsætter den pågældende person eller dennes fremtidsfuldmægtige eller værge sig, kan der træffes afgørelse efter § 128 b. Afgørelsen kan gøres tidsbegrænset. I forbindelse med afgørelsen skal fremtidsfuldmægtigen og værgeren høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

2.1.2. Justitsministeriets og Social- og Boligministeriets overvejelser

2.1.2.1. Varetagelse af personlige anliggender mv.

Værgemål iværksættes for at beskytte den, der ikke længere er i stand til at varetage sine anliggender og derfor har behov for hjælp hertil. Hvervet som værge er en betroet opgave, da en værge kan handle på vegne af den, der er under værgemål. Værger skal derfor opfylde en række betingelser og er underlagt Familieretshusets tilsyn.

Værgemål efter § 5 og § 7 begrænser ikke mulighederne for den, der er under værgemål, til at handle på egne vegne. Der findes i dag flere forskellige former for værgemål, herunder værgemål, der er begrænset til personlige eller økonomiske anliggender.

Familieretshuset har oplyst, at ved en stor del af de værgemål, der etableres, er det en nær pårørende, der udpeges som værge for en ældre. Der er oftest tale om en forælder, der ikke længere er i stand til at varetage sine personlige anliggender og har behov for hjælp til en række betalinger af dispositioner til underhold. Familieretshuset oplyser samtidig, at denne gruppe af værgemål meget ofte er problemfrie. På den baggrund lægges der op til at etablere en erklæringsmodel, som kan give adgang til at bistå med at varetage sådanne dispositioner.

Hvor en person har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, og hvor en nær pårørende vil påtage sig denne opgave, bør dette ikke kræve etablering af et værgemål. Her bør det være tilstrækkeligt, at man over for Familieretshuset ved erklæring tilkendegiver, at man påtager sig ansvaret for at varetage denne opgave for sin nære pårørende.

Begrebet nære pårørende omfatter den pågældendes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, f.eks. en samlever, stedbørn, mv.

At tilpasse værgemålsområdet således, at det fremadrettet ikke længere vil kræve etablering af værgemål i de situationer, hvor den pågældende alene har behov for bistand til at varetage de personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed, såsom betaling af plejehjemsbolig, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, og en nær pårørende ønsker at påtage sig denne opgave, forventes at medføre en nedgang i sager om etablering af værgemål.

Hensigten med at etablere denne adgang er at gøre det lettere at påtage sig at hjælpe den pågældende i at varetage sine personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold uden at skulle afvente Familieretshusets etablering af et værgemål. Nære pårørende, der ved attest fra Familieretshuset får adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, vil ikke være underlagt Familieretshusets kontrol eller være omfattet af en værges pligter i øvrigt.

Det er Justitsministeriets vurdering, at risikoen for misbrug i disse sager er begrænset. Og for så vidt angår økonomiske dispositioner får den nære pårørende alene adgang til at foretage sædvanlige dispositioner af løbende karakter til underhold, der betales til en offentlig myndighed, eksempelvis betaling af plejehjemsplads, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, såsom et alment boligselskab eller et forsyningsselskab.

Da den nære pårørende får adgang til at foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, bør den nære pårørende også have adgang til f.eks. at tilmelde og framelde faste, løbende betalinger til betalingservice. Dette vil medføre, at den nære pårørende eksempelvis ikke månedligt skal foretage betaling af en plejehjemsplads.

Det bemærkes, at udstedelse af attesten – i lighed med hvad der gælder for værgemål, hvor den retlige handleevne ikke er frataget – ikke griber ind i den pågældendes muligheder for at handle på egen hånd, ligesom det ved uenighed mellem den nære pårørende og den, hvis forhold attesten angår, vil være sidstnævnte, der har dispositionsretten.

Såfremt der på et senere tidspunkt beskikkes en værge for den pågældende borger, eksempelvis fordi den pågældende bliver ude af stand til at varetage sine økonomiske anliggender udover, hvad der er indeholdt i adgangen for den nære pårørende, bortfalder denne adgang for den nære pårørende automatisk ved etablering af værgemålet.

Ordningen bør efter Justitsministeriets vurdering omfattes af værgemålslovens § 31 om erstatningsansvar på lige fod med værger.

Formålet med erklæringsordningen er, at den skal være et enkelt alternativ til værgemål. I lyset heraf bør ordningen efter Justitsministeriets opfattelse ikke indeholde det samme tilsyn som ved værgemål.

Omvendt bør ordningen efter Justitsministeriets opfattelse omfatte en vis grad af tilsyn af hensyn til den, varetagelsen af hvis forhold attesten angår.

For at skabe balance mellem ovennævnte hensyn finder Justitsministeriet, at Familieretshuset bør fungere som tilsynsmyndighed, dog således at Familieretshuset som udgangspunkt alene indleder tilsynssag efter anmodning fra tredjeparter, f.eks. en anden pårørende, et plejehjem, hospital mv. Af hensyn til den, varetagelsen af hvis forhold attesten angår, bør Familieretshuset dog også have adgang til at indlede en tilsynssag af egen drift, hvis Familieretshuset på anden måde end ved en henvendelse fra tredjeparter bliver opmærksom på forhold, som bør undersøges.

Social- og Boligministeriet vurderer, at den nære pårørende med attest – i lighed med hvad der gælder for værger – skal have kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse. Anvendelse af velfærdsteknologi vurderes at høre under personlige anliggender.

2.1.2.2. Egnethed

Når der skal udpeges en værge, udpeger Familieretshuset i de fleste tilfælde et nært familiemedlem eller en anden, der kender personen, der skal under værgemål, godt. Hvis det ikke er muligt at finde en egnet værge i familien eller den nærmeste omgangskreds, har Familieretshuset tilknyttet en fast kreds af personer, såkaldte faste værger, som kan beskikkes. Det samme gør sig gældende, hvis det vurderes mest hensigtsmæssigt for personen, der skal under værgemål, at denne får en uvildig værge. En fast værge modtager

vederlag for sit arbejde, som almindeligvis betales af den, der er under værgemål.

Værgen skal inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål, og det er derfor afgørende, at værgen er egnet til at håndtere de økonomiske anliggender, for den, der er under værgemål, afhængig af værgemålets omfang. Det kan f.eks. nævnes, at hvis værgen modtager indtægter for den, der er under værgemål, skal værgen i medfør af værgemålsbekendtgørelsens § 12 føre regnskab over sin administration af disse indtægter og indhente behørig dokumentation. Hvis værgen forvalter midler, der ikke bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal værgen i medfør af værgemålsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, endvidere føre regnskab over denne del af formuen.

I værgemål skal det i vurderingen af, om en pårørende er egnet til at varetage hvervet som værge, tillægges betydning, om den pågældende er i stand til at føre regnskab over sin administration. Hvis det vurderes, at en pårørende ikke er i stand til at varetage regnskabsaflæggelsen, kan dette betyde, at den pårørende ikke er egnet til at varetage hvervet, og i stedet bør en anden pårørende, der har kvalifikationerne, eller en fast værge beskikkes.

2.1.2.3. Øvre grænse for antal værgemål

Familieretshuset har oplyst, at Familieretshuset den 28. november 2024 har omkring 230 faste værger, som Familieretshuset og retterne kan beskikke.

Opgaven for en fast værge består i at varetage konkrete opgaver af retlig karakter. Den faste værge skal således ikke fungere som ”omsorgsperson”, men skal træffe beslutninger, der er til gavn for den person, der er under værgemål, og varetage vedkommendes interesser.

Af Familieretshusets rapport fra 20. december 2023 om faste værger for 2022 fremgår det, at Familieretshuset er tilbageholdende med at beskikke samme værge for mere end ca. 80 personer. Det fremgår desuden af rapporten, at værgernes rapportering for 2022 har givet anledning til forholdsmæssigt flere påmindelser om besøg til værger med 50 værgemål eller flere.

Familieretshuset har oplyst, at der i december 2023 var 15 værger, der varetog mere end 75 værgemål. Det er dermed kun et mindre antal af de faste værger, der varetager værgemål i dette omfang. Det bemærkes, at Familieretshusets oplysninger er med forbehold for fejlregistreringer og efterregistreringer.

Familieretshuset tilkendegiver i rapporten fra 2023, at faste værger, hvis fuldtidsbeskæftigelse er deres arbejde som faste værger, har de nødvendige kompetencer og rutiner til at varetage hvervet. Den øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte faste værge kan varetage, bør derfor ikke sættes for lavt. Hvis der fastsættes en for lav grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge varetager, kan det betyde, at det ikke længere vil være muligt at fungere som fast værge som den primære beskæftigelse. Dette risikerer at udhule værgemålsordningen, idet det risikerer at medføre mangel på værger.

Formålet med indførelsen af en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage, er at sikre, at værgerne kan have det fornødne kendskab til de personer, som værgerne har under værgemål. På den anden side må indførelsen af en øvre grænse ikke medføre, at muligheden som fast værge som fuldtidsbeskæftigelse forsvinder som følge af, at værgerne kan beskikkes i for få værgemål.

Justitsministeriet finder det på den baggrund hensigtsmæssigt, at der fastsættes en øvre grænse for antallet af værgemål, som en fast værge kan varetage. På baggrund af Familieretshusets oplysninger om, at det har givet anledning til forholdsmæssigt flere påmindelser om besøg til værger med 50 værgemål eller flere, lægges der op til, at grænsen fastsættes til 50 værgemål.

En værge skal dog kunne beskikkes yderligere værgemål, hvis Familieretshuset vurderer, at særlige forhold gør sig gældende. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om hensynet til behovet hos den, der skal under værgemål, ønsker fra ansøger og familie, viden fra fagpersoner og geografiske forhold.

Der lægges derfor op til at fastsætte en øvre grænse på 75 værgemål for værger.

En sådan begrænsning er i sagens natur alene relevant for faste værger.

Justitsministeriet finder, at grænserne alene skal omfatte vedvarende værgemål.

Når et værgemål ophører som følge af eksempelvis en borgers død, bliver Familieretshuset ikke gjort bekendt hermed. Værgerne har således i dag ingen pligt til at orientere myndighederne herom.

For at Familieretshuset kan sikre overholdelsen af de fastsatte grænser, lægges der op til, at faste værger pålægges at advisere Familieretshuset, når værger er beskikket i 45 værgemål og 70 værgemål.

Der lægges op til, at de faste værger, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er beskikkede i mere end 75 værgemål, omfattes af en overgangsordning. Dette både af hensyn til den faste værge, som skal kunne have tid til at indrette sig herpå, personen, der er under værgemål, og de nye værger, som Familieretshuset skal beskikke.

Justitsministeriet finder af hensyn til borgerne, der allerede har en fast værge beskikket, som borgeren potentielt har opbygget en relation og tillid til, at de faste værger ved indførelsen af sådanne grænser bør kunne fortsætte i de værgemål, der er etableret. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, eller der sker afbeskikkelse, komme under de nye værgemålsgrænser. Det forudsættes, at værgerne derved vil komme under grænserne inden for en kort årrække.

De faste værger, der i en overgangsperiode måtte have flere værgemål end de foreslåede faste grænser, bør ikke kunne beskikkes som værge i nye værgemål, indtil de er kommet under grænserne.

2.1.2.4. Sagens oplysning

Til brug for Familieretshusets sagsbehandling i etableringssager indhentes der en lægeerklæring, ligesom der indhentes en udtalelse, hvis den pågældende har bopæl på en institution.

For at lette Familieretshusets og retternes sagsbehandling finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt, at disse dokumenter indhentes af den, der ansøger om værgemål eller fratagelse af retlig handleevne. Lægeerklæring og udtalelse skal så vidt muligt vedlægges anmodningen.

Hvis lægeerklæring ikke er vedlagt, f.eks. fordi ansøger ikke kan fremskaffe en sådan, skal retten eller Familieretshuset indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det findes nødvendigt for at kunne træffe afgørelse.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Varetagelse af personlige anliggender mv.

Det foreslås, at Familieretshuset på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven udsteder en attest, der uden værgebeskikkelse giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender

og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Erklæringen skal vedlægges en straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til varetagelse af sine personlige anliggender.

Ved afgivelse af erklæringen skal den nære pårørende endvidere på tro og love erklære, at der ikke er uenighed blandt øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave.

Er der ikke enighed blandt de nære pårørende om, hvem der skal indsende en ansøgning, må der anmodes om værgemål efter de almindelige regler herom i værgemålslovens § 5.

Blanketten til afgivelse af erklæringen vil være tilgængelig på Familieretshusets hjemmeside.

Ved modtagelse af erklæringen sikrer Familieretshuset, at den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride mod, eller en fremtidsfuldmagt er sat i kraft. Erfarer Familieretshuset, at der er etableret et værgemål eller sat en fremtidsfuldmagt i kraft, orienterer Familieretshuset den nære pårørende herom. Derudover påser Familieretshuset, at erklæringen er vedlagt den påkrævede tro- og loveerklæring, og gennemgår straffeattesten. Hvis erklæringen er vedlagt de fornødne dokumenter, straffeattesten ikke indeholder oplysninger om forhold, der tilsiger, den nære pårørende er uegnet, og den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride imod, eller en fremtidsfuldmagt er sat i kraft, meddeler Familieretshuset ved en attest den nære pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Indeholder straffeattesten oplysninger om, at den nære pårørende er dømt for kriminalitet af betydning for varetagelsen af adgangen, eksempelvis berigelseskriminalitet, vil Familieretshuset kunne afvise erklæringen.

Denne attest vil skulle udstedes umiddelbart efter modtagelsen af ansøgningen, hvis ansøgningen indeholder de nødvendige oplysninger, og disse ikke giver anledning til yderligere sagsbehandling.

Med den foreslåede ordning lægges der endvidere op til, at nære pårørendes hjælp til varetagelse af personlige anliggender og sædvanlige løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, ikke længere skal være omfattet af værgemålsområdet. Den nære pårørende vil således i disse tilfælde ikke være underlagt en værges almindelige pligter, og ikke være under Familieretshusets kontrol.

Som nære pårørende forstås i denne henseende samme persongruppe, som er fremgår af værgemålslovens § 16, stk. 1, nr. 2. Herved forstås den pågældendes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, f.eks. en samlever. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 16 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2436.

Som personlige anliggender forstås bl.a. kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt.

Som økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder, forstås betaling af husleje til lejebolig eller botilbud, og lignende udgifter, hvor ydelsen leveres af en offentlig myndighed, der ligeledes er modtager af betalingen. Kravet om, at modtageren skal være en offentlig myndighed, sikrer, at det ikke er dispositioner, der er overflødige, ligesom der ikke vurderes at være en reel misbrugsrisiko ved sådanne dispositioner.

Som sædvanlige økonomiske dispositioner til private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, forstås almindelige og rimelige udgifter til eksempelvis husleje, el, vand og varme. Ved vurderingen af, hvad der udgør almindelige og rimelige udgifter, forudsættes det at indgå, hvad den pågældende tidligere har haft af forbrug til tilsvarende formål.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås, at Familieretshuset skal have et ”hvilende” tilsyn med de nære pårørende, der har fået udstedt en attest. Familieretshuset vil således ikke aktivt skulle føre tilsyn før Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne hos den, der er underlagt erklæringen.

Med henblik på udøvelse af tilsynet foreslås det, at den nære pårørende på anmodning fra Familieretshuset skal fremlægge oplysninger, som er nødvendige for varetagelse af tilsynsopgaven.

Der lægges endvidere med lovforslaget op til, at Familieretshuset vil kunne indhente oplysninger fra andre end den nære pårørende, f.eks. plejehjem, hospitaler og private borgere, der har kendskab til varetagelsen af opgaven.

Som en konsekvens af tilsynsfunktionen foreslås det endvidere, at Familieretshuset kan bringe erklæringsadgangen til ophør. Familieretshuset kan i så tilfælde af egen drift indlede en sag om værgemål.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås således, at Familieretshuset vil kunne træffe afgørelse om tilbagekaldelse af adgangen, hvis betingelserne for dens ikraftsættelse ikke længere er til stede, eller der er forhold, der gør det betænkeligt at opretholde adgangen. Et sådant tilfælde vil f.eks. kunne foreligge, hvis der opstår begrundet tvivl om den nære pårørendes evner til at varetage de pågældende forhold på betryggende vis.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at ordningen er tænkt som et enkelt alternativ til værgemål, og ordningen vil som følge heraf ikke være egnet til at tage stilling til komplicerede tvister mv. I det omfang der i forbindelse med Familieretshusets tilsyn kommer forhold for dagen, som gør det betænkeligt at opretholde adgangen, er det således ikke hensigten, at Familieretshuset gennem omfattende undersøgelser mv. søger at fremskaffe det fornødne grundlag for at afgøre komplicerede tvister. Hvis det betænkelige forhold ikke kan afkræftes ved de undersøgelsesskridt, som Familieretshuset umiddelbart kan foretage inden for rammerne af ordningen, skal adgangen tilbagekaldes.

I de tilfælde, hvor en adgang tilbagekaldes, vil Familieretshuset kunne tage initiativ til at indlede en sag om værgemål, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Afgørelser om iværksættelse og ophør af erklæring kan efter værgemålslovens § 22 a påklages til Civilstyrelsen.

Endelig foreslås det, at værgemålslovens bestemmelse om erstatningsansvar bør gælde for nære pårørende, der af Familieretshuset bemyndiges til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der

opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Det samme gør sig gældende for den nye sanktionsbestemmelse, der med lovforslaget foreslås indført i værgemålsloven.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2. Egnethed

Det foreslås, at det i værgemålsloven § 11 tydeliggøres, at den beskikkede værge skal være egnet til at varetage hvervet. Dette betyder bl.a., at det i vurderingen af, hvem der kan beskikkes som værge, tillægges betydning, om værgen er i stand til at varetage den værgedes økonomiske anliggender.

Der er ikke tiltænkt en skærpelse af egnethedskravet i forhold til Familieretshusets eksisterende praksis.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.3. Øvre grænse for antal værgemål

Det foreslås, at en værge ikke må beskikkes mere end 50 værgemål, idet grænsen dog kan hæves til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.

Faste værger, der har nået grænsen for antal beskikkede værgemål på 50, kan undtagelsesvis beskikkes, hvis det efter en konkret vurdering vurderes, at det er hensigtsmæssigt. Det kan eksempelvis være tilfældet pga. den foreslåede værges konkrete professionelle kendskab til den, der skal under værgemål, eller ud fra geografiske hensyn, hvorved forstås både tilfælde, hvor det i en landsdel er vanskeligt at tilknytte et tilstrækkeligt antal faste værger, og tilfælde, hvor personen, der skal under værgemål, bor væsentligt nærmere en fast værge med 50 eller flere værgemål end andre potentielle faste værger. Grænsen på 75 værgemål er undtagelsesfri.

Foreløbige værgemål efter værgemålslovens § 21 og midlertidige værgemål vil ikke være omfattede af grænserne.

Det foreslås, at de faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, bliver i deres værgemål. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, komme under de nye værgemålsgrænser. Det er forventningen, at værgerne vil komme under grænserne inden for en kortere årrække.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet vil, hvis lovforslaget vedtages, indføre en pligt for faste værger til at oplyse Familieretshuset, når vedkommende er 5 værgemål fra hhv. grænsen på 50 og 75 værgemål, så Familieretshuset har mulighed for at påse grænsernes overholdelse i værgemålsbekendtgørelsen.

2.1.3.4. Sagens oplysning

Det foreslås, at kravet om, at en anmodning om værgemål skal ledsages af en lægeerklæring til brug for sagens oplysning, ophæves. Det er således ansøger, der skal indhente erklæringen. Kun i det tilfælde, hvor ansøger kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en lægeerklæring, vil Familieretshuset eller retten skulle indhente erklæringen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder lægeerklæringen nødvendig for sagens afgørelse.

Det foreslås endvidere, at det pålægges ansøgeren af værgemålet at indhente en udtalelse til brug for sagens oplysning, hvis den, anmodningen angår, har bopæl på en institution. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en sådan udtalelse, pålægges Familieretshuset eller retten at indhente udtalelsen og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder det nødvendigt for sagens afgørelse.

Med ændringen bliver det således fremover som udgangspunkt en pligt for den, der ansøger om værgemålet, at indhente disse dokumenter. Dette udgangspunkt kan fraviges, hvis det dokumenteres, eksempelvis ved en skriftlig meddelelse fra henholdsvis lægen og institutionen, at det ikke har været muligt for den pågældende at få udleveret sådanne dokumenter.

Den, der indhenter lægeerklæringen, skal også afholde udgiften dertil.

Ved nødvendig forstås i denne henseende, at Familieretshuset eller retten ellers ikke finder at kunne træffe en afgørelse om, hvilket værgemål der er det rette for borgeren uden erklæringen/udtalelsen, eller at erklæringen/udtalelsen forventes at kunne bibringe væsentlige nye oplysninger.

Der er med ændringen ikke tiltænkt en ændring i Familieretshusets og retternes nuværende mulighed for at indhente erklæringer ved den nuværende blanket.

Endelig foreslås, at der i værgemålslovens § 18, stk. 5, indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysninger i den forbindelse.

Bemyndigelsen forudsættes udnyttet til i sagsbehandlingsbekendtgørelsen at fastsætte, at der ved lægerklæring efter stk. 1 og udtalelse fra institution efter stk. 2, som udgangspunkt skal anvendes de blanketter, der er tilgængelige på Familieretshusets hjemmeside, og at disse skal indsendes ved brug af Familieretshuset digitale selvbetjening.

Hvis der er behov for at træffe en foreløbig afgørelse om værgemål efter § 21, stk. 1, vil en erklæring efter § 18, stk. 1, eller en udtalelse efter § 18, stk. 2, ikke blive anset som nødvendig for afgørelsen, hvor afgørelsen ikke kan afvente indhentelse heraf.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6-7, og bemærkningerne hertil.

2.2. Afbeskikkelse af værge

2.2.1. Gældende ret

Reglerne for afbeskikkelse af værger findes i værgemålslovens § 12.

Det følger af bestemmelsen, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål.

I medfør af § 11, stk. 3, i sagsbehandlingsbekendtgørelsen er det muligt at fratage en fast værge hvervet, hvis værgen gentagne gange eller groft har tilsidesat sine pligter som værge. Fratagelse af hvervet som fast værge medfører ikke, at beskikkelse som værge i det enkelte værgemål ophører, medmindre der træffes afgørelse om fratagelse af beskikkelsen efter værgemålsloven, jf. stk. 4.

Af værgemålslovens § 12, stk. 1, fremgår det, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål. Hermed forstås tilfælde, hvor samarbejdsklimaet er dårligt, uden at der er tale om, at værgen har tilsidesat sine pligter. Det fremgår af forarbejderne, at det ved lovens vedtagelse ikke var forventningen, at bestemmelsen ville få stor betydning i praksis. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 12 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2467.

Efter Familieretshusets administrative praksis anvendes denne del af bestemmelsen i de tilfælde, hvor en person under værgemål ønsker en ny værge, men der ikke er noget at udsætte værgens håndtering af værgemålet. I nogle tilfælde er det Familieretshusets vurdering, at det ud fra en samlet

betragtning vil være bedst for personen under værgemål at få beskikket et ny værge som ønsket.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Formålet med værgemålsloven er at beskytte og sikre varetagelsen af interesserne for den, der er under værgemål.

Civilstyrelsen anbefalede i styrelsens redegørelse af 12. januar 2024 om faste værger, at værgemålsloven tages under revision, og at det tydeliggøres, at det ikke skal være forhold hos den beskikkede værge, der er afgørende for, om der kan ske et værgeskifte, men at der i stedet alene skal lægges vægt på, hvad der er bedst for personen under værgemål.

Som det fremgår ovenfor kan Familieretshuset allerede i dag, når en person under værgemål ønsker en ny værge beskikket, med hjemmel i værgemålslovens § 12 stk. 1, 2. led, afbeskikke den pågældendes værge og beskikke en ny. Bestemmelsen benyttes bl.a. i tilfælde, hvor en pårørende på beskikkelsestidspunktet grundet sygdom eller ung alder ikke har været egnet eller i stand til at varetage hvervet, men sidenhen er blevet det. Familieretshuset oplyser, at det er erfaringen, at de faste værger i langt de fleste tilfælde på anmodning frivilligt lader sig afbeskikke.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i værgemålslovens § 12 indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om afbeskikkelse af en værge, herunder at der ved afbeskikkelse kan lægges vægt på, hvad der tjener interesserne hos den, der er under værgemål. Bemyndigelsen vil kunne anvendes hvis der bliver behov for en regulering af reglerne, eksempelvis hvis der skal kunne ske afbeskikkelse af en værge og beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3. *Straf*

2.3.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 31 er en værge, der tilsidesætter sine forpligtelser, erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Værgemålsloven indeholder i dag ikke regler om sanktioner for værger, der misbruger deres hverv.

I straffelovens 28. kapitel findes de almindelige formueretlige forbrydelser, herunder bedrageri og underslæb.

Efter straffelovens § 278 straffes for underslæb den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i dennes varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277 (ulovlig omgang med hittegoods), 2) fragår modtagelsen af pengelån eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag, eller 3) uretmæssigt forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Efter straffelovens § 279 straffes for bedrageri den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Efter straffelovens § 280 straffes for mandatsvig, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 276-279 a, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab ved 1) ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller 2) ved i et formueanliggende, som der påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

En række af formueforbrydelserne i straffeloven, herunder underslæb og bedrageri, straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. straffelovens § 285, stk. 1. Efter straffelovens § 286, stk. 2, kan straffen stige til fængsel indtil 8 år, når de nævnte forbrydelser er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Faste værger antages af Familieretshuset med henblik på at lade sig beskikke som professionel værge i værgemålsager. Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 10 medfører antagelse som fast værge en pligt til at lade sig

beskikke som værge i de værgemål, Familieretshuset tildeler den pågældende.

Værgens pligter er nærmere fastsat i værgemålsbekendtgørelsen.

Af værgemålsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, fremgår, at Familieretshuset fører tilsyn med værgen. Efter stk. 2 skal værgen efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet, og skal efterkomme pålæg fra forvaltningsafdelingerne, Familieretshuset og Civilstyrelsen.

Bliver Familieretshuset gennem en henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, der er under værgemål, vil Familieretshuset undersøge sagen med henblik på eventuel afbeskikkelse af værgen.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Når en person beskikkes som værge, indtræder denne i en stilling, hvor den pågældende efter omstændighederne betros bl.a. formue og økonomiske anliggender i øvrigt hos den, der er under værgemål.

Samtidig med dette lovforslag lægges der op til i værgemålsbekendtgørelsen at foretage en række lempelser af den kontrol, Familieretshuset i dag foretager på værgemålsområdet. Det gør sig både gældende i forhold til, at ansvaret for, at økonomiske dispositioner i relation til både indtægt og formue er til gavn for personen under værgemål, i langt højere grad lægges over på værgen, ligesom kontrollen med værgernes regnskabsaflæggelse omlægges til en risikobaseret stikprøvekontrol. Disse justeringer bidrager til en større adgang til selvbestemmelse for personen under værgemål og letter Familieretshusets administration af værgemålsområdet, men de medfører samtidig øget misbrugsrisiko.

På den baggrund finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt at styrke det strafferetlige værn mod misbrug ved at indsætte en selvstændig sanktionsbestemmelse i værgemålsloven, hvorefter den, der misbruger sin stilling, kan straffes med bøde. Da værgen har påtaget sig et hverv i en betroet stilling og udfører hvervet for en borger, der er afhængig af værgens hjælp, finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt, at bestemmelsen følger udgangspunktet om, at strafbestemmelser i særlovgivning også omfatter groft uagtsomme forhold.

Det samme bør gøre sig gældende for de nære pårørende, der ved attest har adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder efter den foreslåede § 17 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Disse har også påtaget sig et særligt ansvar for at bistå deres nære pårørende og underlægges ikke kontrol, men alene et hvilende tilsyn, hvorfor Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt at lade disse omfatte af en ny sanktionsbestemmelse.

I modsætning til straffelovens § 278 om underslæb er det ikke en betingelse, at den pågældende skal have skaffet sig selv eller andre uberettiget vinding.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i værgemålslovens § 31 a indsættes en ny bestemmelse, hvorefter den værge, der misbruger sin stilling, straffes med bøde. Det foreslås endvidere, at bestemmelsen skal finde anvendelse for den, der ved attest har adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder efter den foreslåede § 17 a. Foretager en værge eksempelvis økonomiske dispositioner, der er til gavn for værgen og ikke for den, der er under værgemål, vil dette være at anse som misbrug.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

2.4. Indtægt og formue

2.4.1. Gældende ret

Værgens opgave er inden for hvervets omfang at varetage interesserne for den, der er under værgemål. På det økonomiske område er det således værgens opgave at administrere formuen og træffe beslutninger om anvendelse af indtægterne.

Det følger af § 25, stk. 1, i værgemålsloven, at værgen skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte. Af stk. 2 fremgår det, at værgen skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Forældre kan som værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling. Er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værgen under hensyn til værgemålets karakter bruge formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse. Efter stk. 3 kan værgen, hvis værgen finder det forsvarligt, at den, der er under værgemål, sørger for sine egne behov, overlade denne penge til egen rådighed til dette formål.

Ved vedtagelsen af værgemålsloven i 1995 blev princippet om, at formålet med formueadministrationen var formuens bevarelse, nedtonet. Det fremgår af forarbejderne, at hensigten med § 25 har været, at der i videre omfang skulle være adgang til at bruge af formuen, end det var tilfældet forud for værgemålslovens tilblivelse. Det fremgår hertil, at denne adgang fortrinsvis skal bruges ved værgemål for voksne, idet det bliver mindre betænkeligt at bruge af formuen, når den pågældendes alder stiger. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 25 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2475f.

Værgemålslovens § 25 finder både anvendelse på voksne under værgemål og mindreårige under værgemål.

Det følger af værgemålslovens § 29, at værgerne skal sørge for, at der aflægges regnskab over forvaltningen af formuen og anvendelsen af indtægter. Lovbestemmelsen er generelt udformet, og indeholder en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler.

Hensynet bag bestemmelsen er, at myndighederne med værgernes regnskabsaflæggelse kan føre kontrol med, hvordan værgerne varetager sit hverv.

Det fremgår af værgemålslovens § 34, stk. 1, at formuen kan bevares i den form, den havde, da værgemålet blev iværksat. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at værgerne må vurdere, hvad der skal ske med de aktiver, der er til stede ved værgemålets begyndelse, eller som senere arves. I denne vurdering må indgå, om den, der er under værgemål, har behov for og vil få glæde af aktiverne. Hvis der er aktiver af tvivlsom karakter, eller som er mindre sikre investeringer, bør værgerne overveje, om de skal afhændes. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 34 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2479.

Det følger af værgemålslovens § 35, stk. 2, nr. 2, at værgerne forvalter beløb under en størrelse, som justitsministeren fastsætter. Denne beløbsgrænse er reguleret i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1, hvoraf det fremgår, at grænsen er 75.000 kr.

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Efter værgemålslovens § 36 skal kontante midler omfattet af et værgemål indsættes i en forvaltningsafdeling, jf. § 35, stk. 1, eller i et pengeinstitut, jf. § 35, stk. 2, nr. 2, eller anbringes i aktiver, som giver betryggende sikkerhed.

Det følger af værgemålslovens § 37, at ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

Efter værgemålslovens § 38 kan arvelader ved testamente bestemme, at reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) ikke skal finde anvendelse på friarv.

Det følger af værgemålslovens § 39, at værgeren skal have Familieretshusets godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af værgemålet. Det gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, at hvis værgeren modtager indtægter for den, der er under værgemål, skal værgeren føre regnskab over sin administration af disse indtægter (indtægtsregnskab).

Det følger desuden af værgemålsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, at hvis værgeren forvalter midler, der ikke skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal værgeren føre et regnskab over denne del af formuen (formueregnskab).

Både indtægtsregnskabet og formueregnskabet skal indsendes til den forvaltningsafdeling, der bestyrer midlerne, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 15, stk. 1. Hvis midlerne ikke bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, skal indtægtsregnskabet og formueregnskaberne indsendes til Familieretshuset, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 15, stk. 2.

Formueregnskabet skal dog kun indsendes, hvis midlerne, som værgeren forvalter, er på 75.000 kr. eller derover, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 16, stk. 1. Familieretshuset kan dog uanset denne bestemmelse til enhver tid pålægge en værger at indsende regnskab, hvis der skønnes at være en særlig grund dertil, jf. værgemålsbekendtgørelsens § 17, stk. 1.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 18, at forvaltningsafdelingen eller Familieretshuset reviderer de regnskaber, som værgeren indsender i medfør af § 15. Gennemgangen og den fornødne bilagsmæssige kontrol afpasses efter beløbenes størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Værgemålsbekendtgørelsen indeholder ingen formkrav til regnskabet.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 33 skal midler på 75.000 kr. eller derover bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, jf. værgemålslovens § 35, stk. 1.

Det følger af værgemålsbekendtgørelsens § 36, stk. 1, at værgerne af indtægterne kan lade op til 20.000 kr., eller hvad der derudover må anses for nødvendigt til løbende udgifter, stå på en særskilt konto i et pengeinstitut. Det fremgår af Civilstyrelsens værgevejledning (vejledning nr. 9092 af 25. februar 2009), at der på kontoen på et givet tidspunkt gerne må stå mere end 20.000 kr., hvis pengene skal anvendes til et konkret formål inden for kortere tid. Der må således gerne spares op til en fødselsdagsmiddag, en ferierejse, møbler eller andet, hvis beløbet skal anvendes i den nærmeste fremtid. Værgerne kan dog herudover ikke foretage nogen opsparing af indtægterne, uden at det opsparede bliver formue, der skal bestyres i en forvaltningsafdeling eller forvaltes som formue hos værgerne.

En værger kan i udgangspunktet anvende indtægten hos den, der er under værgemål, til gavn for den, der er under værgemål, uden Familieretshusets godkendelse. Værgerne skal dog ansøge om Familieretshusets godkendelse, hvis indtægtsforbruget er usædvanligt. Det fremgår af Familieretshusets hjemmeside, at Familieretshuset pr. december 2024 har en sagsbehandlings-tid på 208 uger for ansøgninger om brug af midler til gaver.

Værgerne skal derimod altid have Familieretshusets godkendelse, inden værgerne kan bruge af formuen hos den, der er under værgemål, jf. værgemålsloven § 39. Det følger af Civilstyrelsens værgevejledning, at udgangspunktet er, at ansøgningen om forbrug af formue, der tilhører voksne under værgemål, imødekommes, hvis den pågældende må antages at få glæde og fornøjelse af det, der søges om frigivelse af formue til. Der er dog tale om en konkret vurdering, hvor blandt andet størrelsen af formuen og indtægterne samt oplysninger om den pågældendes alder, eventuelle sygdomme og andre personlige forhold, samt hvad pengene skal bruges til, spiller ind.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Justitsministeriets myndighedsudvalg ved betænkning nr. 1347/1993 om værgemål overvejede, om der burde etableres en beløbsmæssig grænse eller undtagelser fra kravet om godkendelse af forbrug af formuen. Udvalget fandt dog frem til, at bestemmelsen om tilladelse til formueforbrug var så vigtig, at den blev formuleret som en generel bestemmelse, uden beløbsmæssig bagatelgrænse eller

undtagelser i øvrigt. Der henvises i den forbindelse til pkt. 8.2.4 i bemærkningerne til forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingsstidende 1994-95, tillæg A, side 2452.

Grænsen på indtægtskontoen på 20.000 kr. blev hævet fra 15.000 kr. ved bekendtgørelse om værgemål nr. 927 af 5. september 2006. Grænsen er ikke blevet hævet siden.

Reglerne om, hvilke økonomiske dispositioner, der kræver Familieretshusets godkendelse, fremgår af værgemålsbekendtgørelsens §§ 6-10.

Efter § 6 skal værgerne have Familieretshusets godkendelse til at 1) erhverve eller afhænde fast ejendom, 2) behæfte den faste ejendom med pant eller usædvanlig servitut, eller 3) bortforpakte eller udleje den faste ejendom på usædvanlige vilkår, herunder i usædvanlig lang tid.

Efter § 7 skal værgerne have Familieretshusets godkendelse til at stifte gæld udover, hvad der sædvanlig kræves til fyldestgørelse af fornødenhederne for den, der er under værgemål.

Det følger af bekendtgørelsens § 8, at værgerne skal have Familieretshusets godkendelse til at yde gaver af indtægten. Godkendelse kræves dog ikke, hvis gaven har en ubetydelig værdi.

Efter § 9 skal værgerne have Familieretshusets godkendelse til at afslå en gave eller give afkald på arv eller legat. Godkendelse kræves dog ikke, hvis gaven, arven eller legatet har en ubetydelig værdi.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, skal værgerne i øvrigt have Familieretshusets godkendelse til enhver usædvanlig disposition. Værgerne kan dog indgå forlig uden Familieretshusets godkendelse, hvis 1) forliget er indgået under en retssag, og 2) det af retsbogen fremgår, at forliget svarer til rettens forslag, eller at retten i øvrigt anser forliget for at være i den pågældendes interesse.

Efter værgemålsbekendtgørelsens § 14, stk. 1, skal faste og andre professionelle værger med hensyn til regnskaber og bogføring iagttage god regnskabs- og bogføringsskik. Advokater, der virker som faste eller andre professionelle værger, er underlagt bogføringsloven og Advokatsamfundets vedtægter om advokaters pligter med hensyn til behandling af betroede midler, som godkendt af Justitsministeriet i medfør af retsplejelovens § 127 med de tilføjelser, der følger af værgemålsbekendtgørelsen.

Efter retsplejelovens § 127 udarbejder Advokatsamfundet regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

2.4.2.1. Bevarelse af formuen

En ændring af kravet om, at formuen skal bevares, kan højne trivselen hos personer, der er under værgemål, da værgerne ikke skal afvente Familieretshusets godkendelse af formueforbrug, men forbruget kan ske, når behovet er der. Det skal derfor i højere grad være op til værgerne at vurdere, hvordan formuen anvendes til gavn for den, der er under værgemål.

For en person under værgemål er det naturligt, at den formue, den pågældende har, anvendes til opfyldelse af den pågældendes behov, ønsker og opretholdelse af levestandard. Der er ikke noget selvstændigt mål forbundet med at spare op eller bevare formuen, hvis forbrug heraf i stedet kan bringe glæde og trivsel hos personen under værgemål, også selvom dette forbrug måtte have karakter af luksus. Det skal ikke være værgerens opgave, at bevare formuen til gavn for eventuelle arvinger, medmindre dette er ønsket fra den, der er under værgemål.

Dette bør som udgangspunkt også være tilgangen til formueforbrug for mindreårige under værgemål. Her må dog tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække.

2.4.2.2. Formue og indtægter

Af Civilstyrelsens redegørelse af 12. januar 2024 vedrørende faste værger fremgår det, at Familieretshuset i notat af 20. december 2023 anfører, at sagsbehandlingstiderne er steget markant, og sager om f.eks. frigivelse af midler og brug af indtægt og formue har en sagsbehandlingstid på op til 2½ år. At Familieretshuset på en række sagsområder har en sagsbehandlingstid på op til 2½ år betyder, at den, der er under værgemål, eller dennes pårørende i praksis ikke kan disponere over indtægt eller formue til f.eks. hjælpemidler eller ferie for den, der er under værgemål.

Det fremgår af Familieretshusets hjemmeside, at Familieretshuset pr. 20. januar 2025 har en sagsbehandlingstid på 14 uger til ansøgning om brug af midler til anskaffelse af forbrugsgoder, 208 ugers sagsbehandlingstid til

ansøgning om brug af midler til gaver og en sagsbehandlingstid på 166 uger til ansøgning om brug af midler til øvrige formål.

Da der ikke eksisterer en bagatelgrænse, og værgeren derfor altid skal have Familieretshusets godkendelse, inden værgeren kan bruge af formuen, bruger Familieretshuset desuden ressourcer på at godkende formueforbrug, der har en forholdsvis beskeden størrelse, f.eks. til gaver til bryllup, barnedåb eller konfirmation, og har en høj godkendelsesprocent.

Ved at fjerne nogle af de nuværende krav i værgemålsbekendtgørelsen, hvorefter Familieretshuset skal godkende en række økonomiske dispositioner, samtidig med at der etableres en beløbsmæssig grænse for, hvornår forbrug af formuen skal godkendes af Familieretshuset, vil ressourceforbruget i forbindelse med godkendelse af værgers dispositioner fra formuen blive reduceret.

En værges dispositioner fra indtægtskontoen kræver omvendt ikke Familieretshusets godkendelse, hvis dispositionen er sædvanlig. Dispositionerne kan dog i sagens natur ikke overstige det beløb på 20.000 kr., som den pågældende er berettiget til at have stående på indtægtskontoen.

At hæve beløbsgrænsen for indtægtskontoen, hvorfra dispositioner ikke kræver myndighedsgodkendelse, medmindre dette fremgår eksplicit af værgemålsbekendtgørelsen, vil gøre det nemmere for værgeren at disponere til gavn for og efter personen under værgemåls ønsker. Tilsvarende forventes en hævet beløbsgrænse at kunne bidrage til, at Familieretshuset skal godkende færre dispositioner.

Samtidig bør kravet om, at alene sædvanlige dispositioner kan foretages uden myndighedsgodkendelse, udgå. Dette vil give større frihed for værgeren til at imødekomme ønskerne hos den, der er under værgemål.

Familieretshuset bør endvidere ikke skulle godkende al gældsstiftelse. Det bør således være muligt for værgeren at stifte en mindre gæld på op til samlet 10.000 kr. for den, der er under værgemål. Eksempelvis bør køb på afbetaling af en mobiltelefon eller et køleskab til erstatning af et ødelagt være muligt for værgeren uden Familieretshusets godkendelse. Tilsvarende bør værgeren uden Familieretshusets godkendelse kunne stifte gæld til betaling af et indskud til en lejebolig, den, der er under værgemål, skal flytte i. Det bør i disse tilfælde i lighed med for formueforbrug være værgens ansvar at vurdere, at gældsstiftelsen er til gavn for den, der er under værgemål, herunder at gældsstiftelsen sker på forsvarlige vilkår.

Derudover bør alene gaver af usædvanlig art eller størrelse skulle godkendes af Familieretshuset. Således bør det for en person, der har haft for vane at give større pengebeløb i gave til sin familie, og hvor dette kan dokumenteres, uden Familieretshusets godkendelse være muligt at fortsætte denne praksis efter etablering af et værgemål.

Formålet med en værges regnskabsaflæggelse er at sikre, at Familieretshuset kan føre tilsyn med, at værgeren bruger de løbende indtægter til gavn for den, der er under værgemål, at forbruget ikke er urimeligt, og at værgeren har fået godkendt de dispositioner, som kræver godkendelse.

Efter de nugældende regler reviderer forvaltningsafdelingerne og Familieretshuset samtlige regnskaber, som indsendes efter bekendtgørelsens § 15. Af Familieretshusets hjemmeside fremgår pr. 20. januar 2025, at sagsbehandlingstiden for godkendelse af værgemålsregnskaber er 160 uger.

Justitsministeriet finder, at omfanget af Familieretshusets nuværende kontrol er unødigt omfattende og med fordel kan fokuseres på de tilfælde, hvor der vurderes at være størst risiko for misbrug eller betydelige fejl. Den kontrol, Familieretshuset fremadrettet skal foretage, bør således alene være en risikobaseret stikprøvekontrol. Stikprøvekontrollens nærmere rammer vil blive fastsat i værgemålsbekendtgørelsen. Det forudsættes i den forbindelse, at kontrollen målrettes de regnskaber, hvor Familieretshuset på baggrund af erfaringer og oplysninger, som Familieretshuset i øvrigt måtte modtage fra andre myndigheder eller pårørende, vurderer, at risikoen for misbrug eller betydelige fejl er størst.

Familieretshuset bør endvidere som udgangspunkt gennemgå regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

Det fremadrettede kontroltryk bør fastlægges på et niveau, som kan bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Familieretshuset skal fortsat i de sager, hvor snyd eller misbrug konstateres, indgive anmeldelse herom til politiet.

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.4.3.1. Bevarelse af formuen

Det foreslås, at kravet i værgemålslovens § 25, stk. 1, om, at værgeren skal sørge for, at formuen bevares, udgår.

Det foreslås samtidig at lade det eksisterende krav i § 25, stk. 2, om, at indtægten skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål, gælde tilsvarende for formuen.

Da kravet om forbrug af indtægt og formue gøres identiske, foreslås det samtidig at ophæve betingelsen i § 25, stk. 2, 3. pkt., hvorefter værgeren, hvis indtægterne ikke er tilstrækkelige og under hensyntagen til værgemålets karakter, kan bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse.

Derudover foreslås det samtidig, at der etableres en lettere adgang til at forbruge af formuen til gavn for personen under værgemål.

Det vil være op til værgeren at vurdere, hvilke dispositioner der er til gavn for personen under værgemål. Forslaget skal læses i sammenhæng med forslaget til fastsættelse af økonomiske grænser for forbrug af formuen under pkt. 2.4.3.2.

Forbrug af formuen til en mindreårigs underhold, herunder almindelige dagligdagsforbrødenheder, vil fortsat ikke kunne dækkes af den mindreåriges formue, idet dette fortsat vil høre under forældremyndighedsindehaverens forsørgelsespligt.

Ved forbrug af formuen til andre formål må der tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække og senere vil skulle forsørge sig selv.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 9 og 10, og bemærkningerne hertil.

2.4.3.2. Forbrug af formue og indtægt

Det foreslås, at værgemålslovens § 39 ophæves.

Det forudsættes i den forbindelse, at bemyndigelsen i værgemålslovens § 30 udnyttes til i værgemålsbekendtgørelsen at fastsætte en procentsats af den samlede formue, som værgeren uden Familieretshusets godkendelse kan forbruge pr. kalenderår, dog således at dispositioner op til et samlet fastsat

minimumsbeløb altid kan foretages. Det forudsættes endvidere, at der fastsættes en øvre beløbsgrænse for, hvor meget værgeren årligt kan forbruge af formuen uden Familieretshusets godkendelse.

Justitsministeriet forventer i den forbindelse på det foreliggende grundlag at fastsætte grænserne sådan, at der årligt kan forbruges 5 pct. af formuen, dog altid indtil 10.000 kr. og højst 100.000 kr., uden Familieretshusets godkendelse. For borgere, hvis formue er større end 200.000 kr. og mindre end 2.000.000 kr., afgør den samlede formue ved udgangen af det forudgående år, hvor stort et beløb der pr. kalenderår kan foretages dispositioner for uden Familieretshusets godkendelse.

Grænserne fastsættes på bekendtgørelsesniveau og vil løbende blive tilpasset afhængigt af bl.a. Familieretshusets erfaringer med ordningen og pris- og lønudviklingen i samfundet i øvrigt.

De indførte beløbsgrænser ændrer ikke på, at de særlige dispositioner, der fremgår direkte af værgemålsbekendtgørelsen, fortsat vil kræve Familieretshusets godkendelse.

Derudover forudsættes det, at grænsen for indtægtskontoen hæves betydeligt. Justitsministeriet forventer at hæve grænsen til 100.000 kr.

Det forudsættes endvidere, at de dispositioner, der trods beløbsgrænserne vedrørende indtægtskontoen og formuen fortsat kræver godkendelse, justeres.

Som følge af sådanne bekendtgørelsesændringer vil en værge i lyset af ophævelsen af værgemålslovens § 39 kunne foretage en lang række dispositioner uden Familieretshusets godkendelse, så længe de i bekendtgørelsen fastsatte grænser overholdes, og forbruget sker til gavn for den, der er under værgemål. I den forbindelse bemærkes det, at det er værgens, og ikke forvaltningsafdelingernes eller Familieretshusets, ansvar at påse, at de fastsatte grænser overholdes, og at forbrug sker til gavn for den, der er under værgemål.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 16, og bemærkningerne hertil.

Beløbsgrænsen i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1, forudsættes i den forbindelse dog hævet til 75.000 kr., udover det beløb, der måtte være indeholdt på en indtægtskonto.

Endelig forudsættes det, at værgemålsbekendtgørelsen ændres således, at rammerne for den fremadrettede stikprøvekontrol, som Familieretshuset skal foretage af de modtagne regnskaber, skitseres.

Der lægges hermed ikke op til, at den regnskabspligt, som værgerne i dag er pålagt, ændres.

Det forudsættes i den forbindelse, at værgemålsbekendtgørelsen endvidere ændres således, at der som udgangspunkt ved udarbejdelse af regnskaber efter værgemålsbekendtgørelsens § 15 skal anvendes en regnskabsblanket, der er tilgængelig på Familieretshusets hjemmeside.

Desuden forudsættes det i den forbindelse, at Familieretshuset som udgangspunkt gennemgår regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

Det forudsættes, at Familieretshuset fremadrettet fastlægger et kontroltryk med regnskaberne, som vil kunne bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

2.5. Klagefrist

2.5.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 22 a kan Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven påklages til Civilstyrelsen. Det gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22.

Der er ingen lovbestemt klagefrist for de afgørelser, der kan påklages til Civilstyrelsen.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Afgørelser vedrørende værgemål kan være af stor betydning for både den, der kommer under værgemål, og de pårørende.

I dag er der en fortløbende klageadgang vedrørende Familieretshusets afgørelser til Civilstyrelsen, hvilket kan betyde, at der fra Familieretshusets afgørelse til Civilstyrelsens modtagelse af klagen kan være væsentligt ændrede forhold. Dette resulterer ikke sjældent i, at Civilstyrelsen hjemviser afgørelser til fornyet behandling i Familieretshuset. Dette er ikke i borgerens interesse, ligesom det er unødigt brug af ressourcer.

Familieretshusets afgørelser om værgemål bør efter Justitsministeriets opfattelse derfor være omfattet af en lovbestemt klagefrist på fire uger.

Efter Justitsministeriets opfattelse giver en klagefrist på fire uger de klageberettigede rimelig tid til at indgive klagen. Det bemærkes i øvrigt, at en sådan klagefrist vil være identisk med klagefristen for Familieretshuset afgørelser, der efter værgemålslovens § 22 skal indbringes for retten, og Familieretshusets afgørelser om fremtidsfuldmagter, der efter lov om fremtidsfuldmagter § 29 kan påklages til Civilstyrelsen.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der fastsættes en klagefrist på fire uger for Familieretshusets afgørelser efter værgemålslovens § 22 a til Civilstyrelsen.

Den foreslåede klagefrist på fire uger indebærer, at klager, der modtages i Civilstyrelsen mere end fire uger efter datoen for Familieretshusets afgørelse, ikke vil blive behandlet. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil en klage dog kunne behandles, hvis en fristoverskridelse er undskyldelig.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

2.6. Vederlag

2.6.1. Gældende ret

Efter værgemålslovens § 32, stk. 1, kan værger få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af Familieretshuset, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af Familieretshuset.

Det følger af stk. 2, at justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag.

Det følger af stk. 3, at reglerne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke gælder for samværgemål. Samværgens vederlag mv. betales af den, der er under samværgemål.

Det følger af stk. 4, at justitsministeren efter forhandling med skatteministeren kan fastsætte regler om, at Familieretshuset til brug for fastsættelse af vederlag har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om den, der er under værgemål, som er nødvendige for sagens behandling.

Denne bemyndigelse er ikke udnyttet.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at det forudsættes, at forældre kun rent undtagelsesvist bør tilkendes vederlag. Tilsvarende gælder, hvis en ægtefælle eller voksne børn er beskikket som værge for en af forældrene, eller hvis der er tale om en anden nært beslægtet eller samlever. Jo længere man fjerner sig fra den familiemæssige tilknytning, jo mere naturligt vil det være at tilkende den pågældende værge et vederlag. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 34 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2478.

De administrative regler, som har hjemmel i stk. 2, findes i 4. kapitel i sagsbehandlingsbekendtgørelsen.

Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, udgør den faste værges vederlag for værgemål, der omfatter alle økonomiske forhold for den, der er under værgemål, 4.500 kr. ekskl. moms årligt. Familieretshuset kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget, hvis arbejdets omfang og karakter i væsentligt omfang tilsiger dette. Et forhøjet vederlag bortfalder, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Efter stk. 2 kan værgen endvidere ved værgemålets iværksættelse tillægges et vederlag på op til 4.900 kr. ekskl. moms for etablering af værgemålet, herunder for udarbejdelse af fortegnelse over aktiver og passiver m.v., jf. § 3 i værgemålsbekendtgørelsen. Familieretshuset kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget.

De i stk. 1 og stk. 2 nævnte beløb reguleres hvert år den 1. januar første gang den 1. januar 2005 efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste højere kronebeløb, der er deleligt med 100, jf. stk. 3.

Efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, udgør den faste værges vederlag for værgemål, der omfatter alle personlige forhold for den, der er under værgemål, 5.300 kr. ekskl. moms årligt. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget, hvis arbejdets omfang og karakter i væsentligt omfang tilsiger dette. Et forhøjet vederlag bortfalder, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Efter stk. 2 skal værgen endvidere ved værgemålets iværksættelse tillægges et vederlag på op til 2.000 kr. ekskl. moms for etablering af værgemålet. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde forhøje vederlaget.

De i stk. 1 og stk. 2 nævnte beløb reguleres hvert år den 1. januar første gang den 1. januar 2005 efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste højere kronebeløb, der er deleligt med 100, jf. stk. 3.

Taksterne reguleres ved cirkulære udstedt af Civilstyrelsen. Af cirkulære om regulering pr. 1. januar 2025 af visse vederlag og beløb i bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgens vederlag m.v. (Sagsbehandlingsbekendtgørelse) med senere ændringer fremgår, at vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, udgør 8.500 kr. i 2025, mens vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, udgør 9.300 kr. i 2025. Tilsvarende fremgår, at vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, udgør 10.000 kr. i 2025, mens vederlaget efter sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 13, stk. 2, udgør 4.400 kr. i 2025.

Det følger af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 14, at omfatter et værgemål alle økonomiske og personlige forhold for den, der er under værgemål, eller er et værgemål begrænset, herunder tidsbegrænset, jf. værgemålslovens § 5, stk. 3, og § 8, stk. 2, fastsættes vederlaget til den faste værge skønsmæssigt på grundlag af arbejdets omfang og værgemålets karakter.

Efter § 16 kan Familieretshuset undtagelsesvis efter ansøgning tillægge andre værger end faste værger helt eller delvist vederlag for deres arbejde.

Familieretshuset kan efter § 17, stk. 1, i fornødent omfang kræve dokumentation for værgens nødvendige udlæg. Udlæg for kørsel i egen bil eller på egen motorcykel godtgøres efter de for ansatte i staten gældende regler, jf. stk. 2. Indgår et værgemål som et led i værgens øvrige forretningsdrift, kan der efter stk. 3 tillægges værger et beløb på op til 2.000 kr. ekskl. moms årligt til dækning af kontorholdsudgifter.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Familieretshuset har oplyst, at Familieretshuset bruger en del ressourcer på sagsbehandling relateret til værgers vederlag. Familieretshuset oplyser endvidere, at Familieretshuset i langt størstedelen af sagerne godkender værgernes anmodning om vederlag.

Den nuværende model for vederlag til faste værger bygger dels på faste vederlag samt en række skønsmæssige vederlag. Det månedlige vederlag

tildeles efter en fast takst, mens vederlag for etablering af værgemål, kontorhold og særligt tidskrævende opgaver tildeles efter Familieretshusets skøn. Endvidere kan værger ansøge om vederlag for kørsel.

Som modellen for værgevederlag er i dag, træffer Familieretshuset flere afgørelser om vederlag til samme værge i samme værgemål.

Henset til, at Familieretshuset i størstedelen af sagerne godkender værgens anmodning og Familieretshusets sagsbehandlingstider i øvrigt, finder Justitsministeriet det u hensigtsmæssigt med den nuværende model for værgevederlag.

Justitsministeriet finder, at den nuværende model for værgevederlag kræver Familieretshusets godkendelse i unødigt omfang og med fordel kan fokuseres således, at godkendelse alene kræves i de tilfælde, hvor der vurderes at være formålstjenesteligt, at vederlagsfastsættelsen er skønsbaseret.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at betingelsen i værgemålslovens § 32, stk. 1, 2. pkt., om, at beløbene for vederlag fastsættes af Familieretshuset, udgår.

Det forudsættes i den forbindelse, at bemyndigelsen i værgemålslovens § 32, stk. 2, udnyttes, og at der i sagsbehandlingsbekendtgørelsens 4. kapitel udarbejdes en ny model for værgevederlag.

Det forudsættes i den forbindelse, at den nye model vil bero på flere standardiserede takster, som værger kan udbetale til sig selv uden Familieretshusets godkendelse, eksempelvis takster for etablering af værgemål, taksten for varetagelsen af værgemål og udgifter til kontorhold og kørsel.

Det forudsættes dog samtidig, at vederlag, der kræver en skønsmæssig vurdering, eksempelvis særlige opgaver, der grundet arbejdets omfang og værgemålets karakter ikke kan forventes udført inden for den faste takst, fortsat vil kræve Familieretshusets vurdering og godkendelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

[Under udarbejdelse]

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 31. januar 2025 til den 28. februar 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner		

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Klimamæssige konsekvenser		
Miljø- og naturmæssige konsekvenser		
Forholdet til EU-retten	(Beskriv forholdet til EU-retten/anfør »Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.«)	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja [ ]	Nej [X]

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter værgemålslovens § 11 skal der i forbindelse med afgørelser om værgemål beskikkes en værge.

Ifølge det foreslåede § 11, 2. pkt., skal værgen været egnet til at varetage hvervet.

Forslaget vil indebære en kodificering af gældende praksis for beskikkelse af værger efter værgemålslovens § 11.

Familieretshuset foretager i dag en egnethedsvurdering af de relevante værgeforslag. Efter Familieretshusets praksis i sager om beskikkelse af pårørende værger i vedvarende økonomiske værgemål indhentes bl.a. straffeattest til offentlig brug. Derudover inddrages oplysninger, som Familieretshuset er kommet i besiddelse af under sagens behandling, såsom oplysninger fra kommune, pårørende eller andre. Det kan eksempelvis være oplysninger om, at en pårørendes hidtidige assistance i forbindelse med økonomien ikke har fungeret eller været tilstrækkelig, eller om at der tidligere har været mistanke om misbrug af personens midler.

Familieretshuset inddrager desuden eventuelle oplysninger fra andre, der i øvrigt vurderes at kunne have betydning for varetagelsen af hvervet.

I værgemål, herunder særligt af kompliceret karakter, tillægges det betydning i vurderingen af, om en pårørende er egnet til at varetage hvervet som værge, om den pågældende er i stand til at føre regnskab over sin administration. Hvis Familieretshuset vurderer, at en pårørende ikke er i stand til at varetage regnskabsafleggelsen, kan det betyde, at den pårørende ikke er egnet til at varetage hvervet, og i stedet bør en anden pårørende, der har kvalifikationerne, eller en fast værge, beskikkes.

Der er ikke tiltænkt en skærpelse af egnethedskravet i forhold til Familieretshusets eksisterende praksis.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter værgemålslovens § 11 skal der i forbindelse med afgørelser om værgemål beskikkes en værge. Der er ikke fastsat en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage.

Efter det foreslåede i § 11, stk. 2, må en værge ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Hvis særlige forhold tilsiger det, vil der efter forslået kunne ske beskikkelse i op til 75 værgemål.

Faste værger, der har nået grænsen på 50 værgemål, vil således kun undtagelsesvis kunne beskikkes i yderligere værgemål, hvis det konkret vurderes, at det er hensigtsmæssigt. Det kan eksempelvis være tilfældet pga. den foreslåede værges konkrete professionelle kendskab til den, der skal under værgemål, eller ud fra geografiske hensyn, hvorved forstås både tilfælde, hvor det i en landsdel er vanskeligt at tilknytte et tilstrækkeligt antal faste værger, og tilfælde, hvor personen, der skal under værgemål, bor væsentligt nærmere en fast værge med 50 eller flere værgemål end andre potentielle faste værger.

Foreløbige værgemål efter værgemålslovens § 21 og midlertidige værgemål vil ikke være omfattede af grænserne.

Det forudsættes, at de faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, forbliver i disse værgemål. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, komme under de nye værgemålsgrænser. Det er forventningen, at værgerne vil komme under grænsen inden for en kort årrække.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af § 12, stk. 1, i værgemålsloven, at beskikkelsen kan fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål. Efter stk. 2 bortfalder beskikkelsen, hvis værgen selv kommer under værgemål.

Det fremgår af forarbejderne til værgemålslovens § 12, at det kan være nødvendigt at fratage værgen sin beskikkelse af hensyn til den, der er under

værgemål, hvis samarbejdsklimaet er dårligt, uden at der er tale om, at værgeren har tilsidesat sine pligter. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 12 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2467.

I medfør af § 11, stk. 3, i sagsbehandlingsbekendtgørelsen er det muligt at fratage en fast værge hvervet, hvis værgeren gentagne gange eller groft har tilsidesat sine pligter som værge. Fratagelse af hvervet som fast værge medfører ikke, at beskikkelse som værge i det enkelte værgemål ophører, medmindre der træffes afgørelse om fratagelse af beskikkelsen efter værgemålsloven, jf. stk. 4.

Efter Familieretshusets praksis anvendes denne del af bestemmelsen i de tilfælde, hvor en person under værgemål ønsker en ny værge, men der ikke er noget at udsætte på værgens håndtering af værgemålet. I nogle tilfælde er det Familieretshusets vurdering, at det ud fra en samlet betragtning vil være bedst for personen under værgemål at få beskikket et ny værge som ønsket.

Det foreslås med ændringen af § 12, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værgemål.

Justitsministeren vil med bemyndigelsen bl.a. kunne fastsætte betingelser om, at der vil kunne ske afbeskikkelse af en værge og beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af værgemålslovens § 16, stk. 2, at Familieretshuset uden anmodning kan behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 (omfang af værgemål) og § 10 (ophævelse af værgemål), samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter, kan Familieretshuset uden anmodning indlede en sag om værgemål.

Efter det foreslåede i § 16, stk. 2, 3. pkt., kan Familieretshuset uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en adgang efter den foreslåede § 17 a tilbagekaldes som følge af, at Familieretshuset konstaterer, at

betingelserne for varetagelse personlige anliggender m.v. ikke længere er tilstede.

Den foreslåede ændring af værgemålslovens § 16, stk. 2, indebærer, at Familieretshuset uden anmodning kan tage initiativ til at indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en adgang efter § 17 a tilbagekaldes.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at personer, der har behov herfor, får fornøden bistand til at varetage personlige forhold, uanset at adgangen tilbagekaldes.

Efter værgemålslovens § 13, stk. 2, træffer Familieretshuset afgørelse om at iværksætte værgemål, medmindre det er betænkeligt at behandle en sag administrativt, herunder hvis nogen protesterer mod værgemålet. Sager, hvor Familieretshuset efter lovforslagets § 1, nr. 4, får kompetence til at indlede sagen på grund af en adgangs ophør, er omfattet af værgemålslovens § 13, stk. 2, og er det betænkeligt at afgøre sagen administrativt, kan sagen i overensstemmelse med værgemålslovens § 13, stk. 3, oversendes til rettens afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

(Til § 17 a)

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at Familieretshuset på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven udsteder en attest, der uden værgemålsbeskikkelse giver vedkommende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Efter den foreslåede *stk. 2* skal ansøgningen vedlægges en straffeattest for den nære pårørende samt et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår, at den pågældende af helbredsmæssige grunde har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender.

Ved afgivelse af erklæringen skal den nære pårørende endvidere på tro og love erklære, at der ikke er uenighed blandt øvrige nære pårørende om, at vedkommende påtager sig denne opgave.

Hvis erklæringen er vedlagt de fornødne dokumenter, straffeattesten ikke indeholder oplysninger om forhold, der tilsiger, den nære pårørende er uegnet, og den pågældende ikke i forvejen er underlagt værgemål, som attesten vil stride imod, eller en fremtidsfuldmagt er sat i kraft, meddeler Familieretshuset ved en attest den nære pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Indeholder straffeattesten oplysninger om, at den nære pårørende er dømt for kriminalitet af betydning for varetagelsen af adgangen, eksempelvis berigelseskriminalitet, vil Familieretshuset kunne afvise erklæringen.

Denne attest vil skulle udstedes umiddelbart efter modtagelsen af ansøgningen, hvis ansøgningen indeholder de nødvendige oplysninger, og disse ikke giver anledning til yderligere sagsbehandling.

Af attesten vil det ligeledes fremgå, at den pågældende bemyndiges til at tilmelde og framelde løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, til betalingservice.

Den nære pårørende, der af Familieretshuset bemyndiges til at varetage de omtalte anliggender, vil ikke være underlagt en værges almindelige pligter og ikke være under Familieretshusets kontrol.

Som nære pårørende forstås i denne henseende samme persongruppe, som fremgår af værgemålslovens § 16, stk. 1, nr. 2. Herved forstås den pågældendes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste, f.eks. en samlever. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 16 i forslag nr. L 191 til værgemålslov af 8. marts 1995, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 2436.

Som personlige anliggender forstås bl.a. kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt.

Som sædvanlige økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder, forstås betaling af husleje til plejebolig eller botilbud

og lignende udgifter, hvor ydelsen leveres af en offentlig myndighed, der ligeledes er modtager af betalingen. Kravet om, at modtageren skal være en offentlig myndighed, sikrer, at det ikke er dispositioner, der er overflødige, ligesom der ikke vurderes at være en reel misbrugsrisiko ved sådanne dispositioner.

Som økonomiske dispositioner til private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, forstås almindelige og rimelige udgifter til eksempelvis husleje, el, vand og varme. Ved vurderingen af, hvad der udgør almindelige og rimelige udgifter, forudsættes det at indgå, hvad den pågældende tidligere har haft af forbrug til tilsvarende formål.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1 og bemærkningerne hertil.

(Til § 17 b)

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 1*, at Familieretshuset fører tilsyn med den, der på baggrund af en attest efter § 17 a har adgang til at varetage personlige anliggender mv.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastlægger tilsynets nærmere karakter. *Stk. 2* indebærer, at hvis Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, hvis anliggender varetages, kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Det vil være Familieretshuset, der konkret vurderer, om henvendelsen giver grundlag for at indlede en tilsynssag med henblik på at undersøge, om den, der er underlagt erklæringens, interesser reelt ikke varetages af den nære pårørende.

Familieretshuset skal således have et ”hvilende” tilsyn med den Familieretshuset har bemyndiget. Familieretshuset vil således ikke aktivt skulle føre tilsyn, før Familieretshuset gennem henvendelse eller på anden måde bliver opmærksom på forhold, som må antages at stride mod interesserne for den, hvis forhold attesten angår.

En henvendelse vil kunne indgives af enhver og vil således f.eks. kunne komme fra en pårørende til den, hvis forhold attesten angår, et plejehjem, hospital mv. Afhængig af undersøgelsens resultat kan Familieretshuset tilbagekalde attesten.

Familieretshuset vil dog også have adgang til at indlede en tilsynssag af egen drift, hvis Familieretshuset på anden måde end ved en henvendelse fra tredjeparter bliver opmærksom på forhold, som giver anledning til at overveje at tilbagekalde attesten.

Det foreslås i *stk. 3*, at den, der har fået udstedt en attest, efter anmodning skal give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet.

Bestemmelsen indebærer, at den, der har fået udstedt en attest, på anmodning vil have pligt til at fremlægge oplysninger for Familieretshuset om den pågældendes dispositioner.

Det foreslås i *stk. 4*, at Familieretshuset i øvrigt kan indhente oplysninger i det omfang, det er nødvendigt for at varetage tilsynet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Familieretshuset vil kunne træffe afgørelse om tilbagekaldelse af attesten, hvis betingelserne for dens ikraftsættelse ikke længere er til stede, eksempelvis hvis der er forhold, der gør det betænkeligt at opretholde adgangen. Et sådant tilfælde vil f.eks. kunne foreligge, hvis der opstår tvivl om den nære pårørendes evner til at varetage opgaven.

Det bemærkes i den forbindelse, at ordningen er tænkt som et enkelt alternativ til værgemål, og ordningen vil som følge heraf ikke være egnet til at tage stilling til komplicerede tvister mv. I det omfang der i forbindelse med Familieretshusets tilsyn kommer forhold for dagen, som gør det betænkeligt at opretholde adgangen, er det således ikke hensigten, at Familieretshuset gennem omfattende undersøgelser mv. søger at fremskaffe det fornødne grundlag for at afgøre komplicerede tvister. Hvis det betænkelige forhold ikke umiddelbart kan afkræftes ved de undersøgelsesskridt, som Familieretshuset umiddelbart kan foretage inden for rammen af ordningen, skal adgangen tilbagekaldes.

I de tilfælde, hvor en adgang tilbagekaldes, vil Familieretshuset kunne tage initiativ til at indlede en sag om værgemål, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 6

Det følger af værgemålslovens § 18, stk. 1, at Familieretshuset eller retten sørger for sagens oplysning.

Det følger af stk. 2, at Familieretshuset eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt.

Det følger af stk. 3, at hvis den pågældende har bopæl på institution, indhenter Familieretshuset eller retten endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt.

Det følger af stk. 4, at Familieretshuset eller retten kan afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Det følger af stk. 5, at udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemålssager betales af den myndighed, der skal afgøre sagen.

Det følger af stk. 6, at Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Det foreslås at nyaffatte paragraffen.

Efter det foreslåede *stk. 1* skal en anmodning om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne så vidt muligt vedlægges en lægeerklæring om den pågældendes helbred. Retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt.

Efter det foreslåede *stk. 2* skal ansøgningen, hvis den pågældende har bopæl på en institution, så vidt muligt vedlægges en erklæring fra denne institution.

Bestemmelserne medfører, at det som udgangspunkt pålægges den, der ansøger om værgemål, at oplyse sagen.

Det er således ansøgeren, der skal indhente lægeerklæringen. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at

indhente en lægeerklæring, vil Familieretshuset eller retten skulle indhente erklæringen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder lægeerklæringen nødvendig for sagens afgørelse.

Det vigtigste bevismiddel i værgemålssager er lægeerklæringer.

Der stilles ikke krav om, at erklæringen skal være afgivet af en læge med en særlig faglig baggrund. Det afgørende er, at den, der afgiver erklæringen, har et godt kendskab til den pågældende. Det forudsættes, at lægeerklæringen er af nyere dato.

Det foreslås endvidere, at det pålægges ansøgeren af værgemålet at indhente en udtalelse, hvis den, anmodningen angår, har bopæl på en institution, til brug for sagens oplysning. Kun i det tilfælde, hvor ansøgeren kan dokumentere, at det ikke har været muligt at indhente en udtalelse, pålægges Familieretshuset eller retten at indhente udtalelsen, og alene i de tilfælde, hvor Familieretshuset eller retten finder udtalelsen nødvendig for sagens afgørelse.

Ophold af midlertidig karakter på en institution, f.eks. på et hospital, medfører ikke, at institutionen skal spørges. I øvrigt må afgørelsen om, hvorvidt bopæl foreligger, træffes på grundlag af de konkrete oplysninger i det enkelte tilfælde.

Heller ikke begrebet institution er entydigt, men af betydning for, om der skal spørges, er, om der f.eks. i modsætning til visse boligfællesskaber er en ledelse, der kan afgive en kvalificeret udtalelse.

Institutionen kan bl.a. udtale sig om, hvorledes den pågældendes holdning er til spørgsmålet om iværksættelse af værgemål, hvis denne er i stand til at forstå, hvad sagen drejer sig om, og om hvorledes den pågældende fungerer i hverdagen.

Med de foreslåede bestemmelser bliver det således fremover som udgangspunkt en pligt for den, der ansøger om værgemålet, at indhente disse dokumenter. Dette udgangspunkt kan fraviges, hvis det dokumenteres, eksempelvis ved en skriftlig meddelelse fra henholdsvis lægen og institutionen, at det ikke har været muligt for den pågældende at få udleveret sådanne dokumenter.

Ved nødvendig forstås i denne henseende, at Familieretshuset eller retten ellers ikke finder at kunne træffe en afgørelse om, hvilket værgemål der er det rette for borgeren, uden erklæringen/udtalelsen, eller at erklæringen/udtalelsen forventes at kunne bibringe væsentlige nye oplysninger.

Hvis der er behov for at træffe en foreløbig afgørelse om værgemål efter § 21, stk. 1, vil en erklæring efter § 18, stk. 1, eller en udtalelse efter § 18, stk. 2, ikke blive anset som nødvendig for afgørelsen, hvis afgørelsen ikke kan afvente indhentelse heraf.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan Familieretshuset eller retten afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.

Det foreslåede *stk. 3* viderefører den udtrykkelige hjemmel i den nugældende § 18, stk. 4, for Familieretshuset eller retten til at indhente oplysninger fra både personer og myndigheder, hvis der er kendskab til oplysninger, der anses for nødvendige, herunder nødvendige økonomiske oplysninger fra Skattestyrelsen, til brug for behandling af sager efter bl.a. værgemålslovens §§ 5-10.

Efter det foreslåede *stk. 4* har Familieretshuset eller retten til brug for behandlingen af sager om iværksættelse, ændring og ophævelse af værgemål terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om en part, der er nødvendige for sagernes behandling.

Den foreslåede bestemmelse viderefører den terminaladgang til de relevante indkomst- og formueoplysninger hos told- og skatteforvaltningen, herunder i Skattestyrelsens systemer, der eksisterer efter den nugældende § 18, stk. 6.

Efter det foreslåede *stk. 5* bemyndiges justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om indgivelse af oplysninger.

Justitsministeren vil med bemyndigelsen bl.a. kunne fastsætte formkrav til, hvorledes oplysningerne skal indleveres, herunder om det skal ske ved en særlig blanket og digitalt til Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det følger af § 21, stk. 1, at Familieretshuset eller retten kan træffe foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne i § 5 (værgemål) eller § 7 (samværgemål) skønnes opfyldt, og der er øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne efter § 6. Familieretshuset eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den pågældende. Efter § 21, stk. 2, anvendes reglerne i § 18, stk. 2 og 3, § 19 og § 20 kun i det omfang, det er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Det foreslås, at »§ 18, stk. 2 og 3,« udgår af § 21, stk. 2. Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at værgemålslovens § 18 ændres, således at lægeerklæringen og udtalelse fra en institution fremover skal vedlægges anmodning om værgemål, og at Familieretshuset og retten, hvor dette ikke sker, alene skal indhente lægeerklæring, hvis det er nødvendigt.

Med ændringen af § 18, stk. 1 og 2, fastlægges det, at der ikke skal ske indhentelse af lægeerklæring eller en udtalelse fra en institution, hvis det ikke er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Forslaget er en konsekvens af forslaget om ændring § 18 om, hvem der bærer pligten for at oplyse en sag, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af værgemålslovens § 22 a, at Familieretshusets afgørelser efter værgemålsloven kan påklages til Civilstyrelsen. Det gælder dog ikke afgørelser efter §§ 21 og 22 (foreløbige værgemål og afgørelser efter § 5 eller §§ 7-10, der kan indbringes for retten).

Det foreslås med ændringen af § 22 a, at der fastsættes en klagefrist på fire uger.

Den foreslåede klagefrist på fire uger indebærer, at klager, der modtages i Civilstyrelsen mere end fire uger efter datoen for afgørelsen, vil blive afvist. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil en klage dog kunne behandles, hvis en fristoverskridelse er undskyldelig.

Det foreslåede ændrer ikke på, hvilke afgørelser, der kan indbringes for retterne og Civilstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9 og 10

Det følger af værgemålslovens § 25, stk. 1, at værger skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte.

Det fremgår af § 25, stk. 2, 1. pkt., at værger skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Efter stk. 2, 2. pkt., kan forældre som faste værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling, jf. § 2, stk. 3, i forældreansvarsloven. Det fremgår efter § 25, stk. 2, 3. pkt., at er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værger under hensyn til værgemålets karakter bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse, jf. § 39.

Det foreslås at ophæve *stk. 1*.

Det foreslås endvidere, at »formuen og« indsættes i § 25, *stk. 2*, efter »skal sørge for, at«.

Endelig foreslås det at ophæve § 25, *stk. 2, 3. pkt.*

Den foreslåede ophævelse af værgemålslovens § 25, stk. 1, vil indebære, at kravet om, at værger skal sørge for, at formuen bevares, udgår.

Det foreslås samtidig at lade det eksisterende krav om, at indtægten skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål, jf. stk. 2, gælde tilsvarende for formuen. Hensynet til formuens anvendelse bliver således identisk med det allerede eksisterende hensyn i § 25, stk. 2, vedrørende anvendelsen af indtægterne.

Forslagene indebærer, at værger skal sørge for, at både formuen og indtægten anvendes til gavn for den, der er under værgemål.

Da kravet om forbrug af indtægt og formue gøres identiske, ophæves samtidig betingelsen i § 25, stk. 2, 3. pkt., hvorefter værger, hvis indtægterne ikke er tilstrækkelige og under hensyntagen til værgemålets karakter, kan bruge af formuen i passende omfang med Familieretshusets godkendelse.

Det vil være op til værgeren at vurdere, hvilke dispositioner der er til gavn for personen under værgemål. Forslaget skal læses i sammenhæng med det under pkt. 2.5.3.2 anførte om økonomiske grænser for forbrug af formuen.

Forbrug af formuen til en mindreårigs underhold, herunder almindelige dagligdagsforbrøgene, vil fortsat ikke kunne dækkes af den mindreåriges formue, idet dette fortsat vil høre under forældremyndighedsindehaverens forsørgelsespligt.

Ved forbrug af formuen til andre formål må der tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække og senere vil skulle forsørge sig selv.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11 og 15

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Det følger af værgemålslovens § 37, at ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

Efter værgemålslovens § 38 kan arvelader ved testamente bestemme, at reglerne i §§ 28-30 (tilsyn), § 35, stk. 1 (forvaltning), § 36 (anbringelse) og § 39 (formueforbrug) ikke skal finde anvendelse på friarv.

Det foreslås i § 30, at »j. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39,« ændres til »og formuen, jf. § 25, stk. 1«.

Det foreslås endvidere i §§ 37 og 38, at »§ 36 og § 39« ændres til »og § 36«.

Forslagene er en konsekvens af forslaget om at ophæve § 39, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Det følger af værgemålslovens § 31, at tilsidesætter en værge sine forpligtelser, er denne erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Efter det foreslåede *stk. 2* vil tilsvarende gøre sig gældende for den, der efter § 17 a har adgang til at varetage personlige anliggender m.v.

Til nr. 13

Det foreslås at indsætte en ny § 31 a, hvorefter den værge, der misbruger sin stilling, straffes med bøde. Det samme gælder den, der har modtaget en attest som nævnt i § 17 a.

Bliver Familieretshuset, eksempelvis som en del af deres tilsyn med værgerne, opmærksom på mistænkelige forhold, indgiver Familieretshuset en anmeldelse til politiet.

Det er ikke en betingelse, at den pågældende skal have skaffet sig selv eller andre personlig vinding.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Efter værgemålslovens § 32, stk. 1, kan værgen få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af Familieretshuset, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af Familieretshuset.

Det følger af stk. 2, at justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag.

Det følger af stk. 3, at reglerne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke gælder for samværgemål. Samværgens vederlag mv. betales af den, der er under samværgemål.

Det følger af stk. 4, at justitsministeren efter forhandling med skatteministeren kan fastsætte regler om, at Familieretshuset til brug for fastsættelse af vederlag har terminaladgang hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, med henblik på at indhente de økonomiske oplysninger om den, der er under værgemål, der er nødvendige for sagens behandling.

Det foreslås, at » , der fastsættes af Familieretshuset,« udgår af værgemålslovens § 32, *stk. 1*.

Den foreslåede ændring medfører, at det ikke er en betingelse, at beløbet, der udbetales til værgen, skal være fastsat af Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

Efter værgemålslovens § 30 kan justitsministeren fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra Familieretshuset, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Bemyndigelsen er udnyttet i værgemålsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter hvilke økonomiske dispositioner, der kræver Familieretshusets godkendelse.

Efter værgemålslovens § 39 skal værgen have Familieretshusets godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af et værgemål. Det gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

Det foreslås, at § 39 ophæves.

Det følger af ophævelsen, at det ikke er et krav, at Familieretshuset godkender ethvert forbrug af formuen. Forslaget indebærer, at Familieretshusets godkendelse alene vil være påkrævet for de typer af dispositioner, hvor det fremgår af værgemålsbekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2 (serviceloven)

Til nr. 1

Med den foreslåede § 17 a i lovforslagets § 1, nr. 5, indføres en ny type repræsentant, en nær pårørende, som har adgang til at varetage personlige anliggender mv. på baggrund af en attest.

For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, jf. servicelovens § 136 b, gælder servicelovens § 136 e, stk. 1, hvoraf det fremgår, at personalet som led i omsorgen kan anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg,

medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen. Det følger endvidere af servicelovens § 136 e, stk. 2, at for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 2, 2. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 17 a i værgemålsloven, indsættes og får samme kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter servicelovens § 136 e, som fremtidsfuldmægtige og værger har.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 3, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi ikke er magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. § 136 e, stk. 1 og 2.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 3, 1. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 17 a i værgemålsloven, indsættes og får samme kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi som fremtidsfuldmægtige og værger har.

Til nr. 3

Ifølge servicelovens § 136 e, stk. 4, skal den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 4, at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 17 a i værgemålsloven, indsættes. Den foreslåede

ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest forud for anvendelsen af teknologierne skal informeres om brugen af disse.

Til nr. 4 og 5

Det følger af servicelovens § 136 e, stk. 5, 1. pkt., at modsætter den pågældende person eller dennes fremtidsfuldmægtige eller værge sig, kan der træffes afgørelse efter § 128 b. Ifølge § 136 e, stk. 5, 2. pkt., kan afgørelsen gøres tidsubegrænset. Det følger af § 136 e, stk. 5, 3. pkt., at i forbindelse med afgørelsen skal fremtidsfuldmægtigen og værgerne høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 5, 1. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 17 a i værgemålsloven, indsættes og får samme kompetence i sager om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, som fremtidsfuldmægtige og værger har.

Det foreslås med ændringen af § 136 e, stk. 5, 3. pkt., at en nær pårørende med attest, jf. den foreslåede § 17 a i værgemålsloven, indsættes. Den foreslåede ændring vil medføre, at en nær pårørende med attest i forbindelse med afgørelsen skal høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

Til § 3

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Sager efter værgemålsloven, der ved lovens ikrafttræden er under behandling ved Familieretshuset eller Civilstyrelsen, behandles efter reglerne i denne lov.

Det foreslås i stk. 2, at værger, der ved lovens vedtagelse er beskikket i flere værgemål end 75, kan fastholde deres værgemål.

Med bestemmelsen fastsættes, at faste værger, der i dag har flere værgemål, end hvad de nye grænser tillader, kan blive i deres værgemål i en overgangsperiode. De faste værger vil i takt med, at værgemålene ophører, komme under de nye værgemålsgrænser. Det forventes, at værgerne vil komme under grænserne inden for en kort årrække.

Til § 4

Den foreslåede § 4 angiver lovens territoriale gyldighedsområde.

Det foreslås i stk. 1, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Lovens § 1 gælder ikke for Færøerne, da Færøerne den 29. juli 2018 overtog lovgivningskompetencen på det personretlige område.

Lovens § 2 vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da serviceloven, jf. § 196, stk. 1, ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for disse dele af riget.

Det foreslås i stk. 2, at lovens § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.